

การคงอยู่ของลักษณะน้ำเสียง ในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนาม ของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 4 ในจังหวัดนครพนม

ภัสริดา บุญชาลิต*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะน้ำเสียง (Register) ในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 4 จำนวน 4 คน อายุระหว่าง 20 ถึง 40 ปีที่เกิดและเติบโตในจังหวัดนครพนมซึ่งเป็นหนึ่งในหลายจังหวัดของประเทศไทยที่มีชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่จำนวนมากที่สุด โดย 'เหวียด เกี้ยว' (Việt kiều) เป็นคำที่ใช้เรียกชาวเวียดนามที่อพยพไปอาศัยในต่างประเทศ รายการคำทดสอบใช้คำภาษาเวียดนามในรูปแบบพยางค์เปิดจำนวน 54 คำและวิเคราะห์ทางกลศาสตร์ด้วยโปรแกรม Praat พบว่า มีการปรากฏลักษณะน้ำเสียงซึ่งเป็นสัทลักษณะเฉพาะในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติกอยู่ในเสียงวรรณยุกต์ sắc, hỏi, ngã และ nặng ในผู้บอกภาษากลุ่มนี้ และยังพบการแทรกแซงทางภาษา (Language Interference) โดยผู้บอกภาษานำ

* นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์เวียดนาม คณะภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม; ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาเวียดนาม ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ติดต่อได้ที่: patthida.vn@gmail.com

ลักษณะเส้นทางเดินเสียง (Contour) ในวรรณยุกต์ภาษาไทยเข้าแทนที่กลุ่มวรรณยุกต์เหล่านี้ แต่ยังคงระดับเสียง (Pitch) และระยะเวลาของเสียง (Duration) ไว้ได้ใกล้เคียงกับสัทลักษณ์วรรณยุกต์ภาษาเวียดนาม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ไม่เพียงแต่การปรากฏของลักษณะน้ำเสียงที่เปลี่ยนแปลงไป สัทลักษณ์อื่นๆของวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามก็เช่นเดียวกัน โดยเกิดขึ้นจากทั้งปัจจัยภายใน คือ ความแตกต่างของระบบภาษา และปัจจัยภายนอก คือ การสัมผัสภาษา (Language Contact) ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการแปรภาษา

คำสำคัญ: ลักษณะน้ำเสียง; การสัมผัสภาษา; การแปรภาษา;
วรรณยุกต์เวียดนาม

The Persistence of Register in the Vietnamese Tonal System of 4th Generation Viet Kieu In Nakhon Phanom Province, Thailand

Patthida Bunchavalit*

Abstract

This paper aims to analyze the register characteristics in the Vietnamese tonal system of the 4th generation of four Viet Kieu participants between 20 to 40 years old who were born and raised in Nakhon Phanom province, Thailand. This is one of many provinces in Thailand which has a large Vietnamese community, commonly referred to Vietnamese people living outside Vietnam in the diaspora as the 'Viet Kieu'. The 54 word list of open syllables and the Praat program was used to conduct an acoustic analysis of the phonetic characteristics. The study found the register, which is an identifying characteristic in the Austroasiatic language family, occurred in the words of sắc (high-rising tone), hỏi (low-falling rising broken), ngã (high-

* Doctoral Student, Major in Vietnamese Linguistics, Faculty of Linguistics, University of Social Sciences and Humanities, Hanoi, Vietnam; Assistant Professor, Vietnamese Division, Department of Thai and Oriental Languages, Faculty of Humanities, Ramkhamhaeng University, e-mail: patthida.vn@gmail.com

rising broken) and nặng (low-falling) in informants. Moreover, there was language interference which occurred through the transfer the contour of the Thai tonal system, but they still retained the pitch and duration similar to the characteristics of Vietnamese tonal system. The conclusion is not only that the appearance of register has changed, but also other characteristics of Vietnamese tones through an internal factor-the differences of the language system, as well as through an external factor-language contact, which leads to language change or language variation.

Keywords: Register; Language Contact; Language Variation; Vietnamese Tones

อธิบายคำศัพท์เฉพาะ

บทความนี้มีการใช้คำทับศัพท์ภาษาเวียดนามในชื่อเรียกเฉพาะเพื่อความกระชับในการเขียน ดังนี้

เหวียด เกี้ยว (Việt kiều) หมายถึง ชาวเวียดนามที่อพยพไปอาศัยในต่างประเทศ ซึ่งในบทความนี้หมายถึงชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม

ngang (high-even) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับสูง เส้นทางเดินเสียงแบบระดับ

huyền (low-even) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับต่ำ เส้นทางเดินเสียงแบบระดับ

sắc (high-rising) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับสูง เส้นทางเดินเสียงแบบขึ้น

hỏi (low-falling rising broken) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับต่ำ เส้นทางเดินเสียงตกและขึ้น กั้ที่เส้นเสียง

ngã (high-rising broken) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับสูง เส้นทางเดินเสียงแบบขึ้น กั้ที่เส้นเสียง

nặng (low-falling broken) หมายถึง หน่วยเสียงวรรณยุกต์แบบระดับต่ำ เส้นทางเดินเสียงแบบตก กั้ที่เส้นเสียง

1. บทนำ

ภาษาเวียดนามจัดอยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (Austro-Asiatic Language Family) ตระกูลย่อยมอญเขมร (Mon-Khmer Subfamily) สาขาเวียดนามเมือง (Việt-Muòng Branch) ซึ่งภาษาในตระกูลภาษานี้ประกอบด้วยภาษามอญเขมร และเวียดนาม นอกจากภาษาในสาขาเวียดนามแล้วก็ไม่มีภาษาใดใน

ตระกูลนี้ที่พัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ขึ้นมาได้อย่างสมบูรณ์ และนี่ก็คือลักษณะสำคัญที่ทำให้ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกแตกต่างจากภาษาตระกูลอื่นๆ ที่ใช้พูดจากันอยู่ในเอเชียอาคเนย์ภาคพื้นดิน (Mainland South East Asia) (สุริยารัตนกุล, 2531, น. 26) กล่าวคือ ภาษาเวียดนามเดิมนั้นเป็นภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์ แต่ต่อมาได้มีการกำเนิดและพัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ขึ้นในภาษาโดยพัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ขึ้นใช้ภายหลังจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาจีน และอิทธิพลจากการสัมผัสภาษาจากภาษาตระกูลภาษาไท-กะไดและภาษาในตระกูลออสโตรนีเซียน (Nguyễn Thiện Giáp, 2017) และตามทฤษฎีการกำเนิดวรรณยุกต์ (Tonogenesis) ของ Matisoff. 1973 อธิบายเกี่ยวกับการกำเนิดและวิวัฒนาการของวรรณยุกต์ในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่า ภาษาเวียดนามเดิมนั้นเป็นภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์ แต่ต่อมาได้มีการกำเนิดและพัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ขึ้นในภาษากลายเป็นภาษามีวรรณยุกต์โดยมีกระบวนการที่เกี่ยวข้อง คือ การสูญหายของพยัญชนะท้ายซึ่งส่งอิทธิพลการขึ้นลงของระดับเสียง (Pitch Contour) และการสูญเสียความก้องของพยัญชนะต้นซึ่งส่งอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียง (Pitch Height) (ผณิตรา ธีรานนท์, 2556, น. 11)

การแปรและเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นลักษณะธรรมชาติของภาษาที่ยังไม่ตายคือยังเป็นภาษาที่ยังมีผู้ใช้พูดในชีวิตประจำวัน แนวคิดเกี่ยวกับการแปรของภาษาจะให้ความสำคัญกับลักษณะของภาษาที่ปรากฏในปัจจุบันมากกว่าที่จะย้อนกลับไปมองภาษาในอดีต แม้ว่าชุมชนที่ใช้ภาษาเดียวกันแต่รูปภาษาที่แต่ละคนในสังคมใช้ก็มีความแตกต่างกันอยู่ ปัจจัยที่ทำให้ภาษาของแต่ละคนใช้มีความแตกต่างกันก็คือปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ วัย การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย สถานะทางสังคม อาชีพ บริบทการใช้ภาษา ฯลฯ การแปรของภาษา (Linguistics Variation) คือ การที่รูปในภาษาตั้งแต่สองรูปขึ้นไปอาจใช้แทนที่กันได้โดยไม่ทำให้ความหมายแก่นเปลี่ยน โดยรูปแปร (Variant) ในภาษาจะเป็นหน่วยด้านใดก็ได้ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2556) แนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคมเกี่ยวกับการแปรภาษาที่เกิดจากปัจจัยทางสังคมดังกล่าวข้างต้นมีหลักแนวคิดว่าการแปรของภาษา

ที่ปรากฏในปัจจุบันสามารถเป็นตัวบ่งชี้ภาษาในอนาคตได้ บทความนี้ศึกษาภายใต้ปัจจัยด้านอายุและถิ่นที่อยู่อาศัยซึ่งหมายถึงการตั้งถิ่นฐานและใช้ชีวิตอยู่อย่างถาวร กล่าวคือ บุคคลหนึ่งอาจเกิดในที่หนึ่งและอาศัยในที่หนึ่งซึ่งถิ่นที่อยู่อาศัยย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลนั้นมากที่สุด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางภาษาและก่อให้เกิดปรากฏการณ์ทางภาษาในด้านการแปรเสียง เช่นเดียวกับการแปรของภาษาเวียดนามในชุมชนชาวไทยเชื้อสายในจังหวัดนครพนมที่มีปัจจัยด้านอายุและพื้นที่การใช้ภาษา รวมทั้งการสัมผัสภาษา บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการปรากฏของลักษณะน้ำเสียงในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามรุ่นที่ 4 ในจังหวัดนครพนม

1.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาคือเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จังหวัดชายแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงตรงข้ามกับแขวงคำม่วนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นครพนมมีพื้นที่รวม 5,542 ตารางกิโลเมตร ห่างจากเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร 740 กิโลเมตร และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของเวียดนาม เนื่องจากถือเป็นประตูเข้าสู่ประเทศไทยของผู้คนจำนวนมากที่ข้ามชาติเวียดนามและยังเป็น 1 ใน 9 จังหวัด นอกเหนือจากกรุงเทพมหานคร พิจิตร อุตรดิตถ์ สกลนคร หนองคาย มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานีซึ่งทำนุปรธานโฮจิมินห์ ปรธานประเทศคนแรกขอสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามใช้เป็นฐานทัพเพื่อต่อสู้กับฝรั่งเศส กล่าวได้ว่า นครพนมเคยเป็นเส้นทางกอบกู้ชาติของชาวเวียดนามในประเทศไทย ทำนุปรธานโฮจิมินห์พำนักอยู่ในจังหวัดนี้ตั้งแต่ปีค.ศ. 1928 ถึง 1929 ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในนครพนมจึงเป็นชุมชนชาวเวียดนามที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย (Mai Liên, 2017) และยังเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยประกอบด้วย 7 ชาติพันธุ์หลัก ได้แก่ เผ่าไทยญ้อ เผ่าภูไท เผ่าไทแสก เผ่าไทยไส้

เผ่าไทยข่า เผ่าไทยกะเลิง และเผ่าไทยลาว รวมทั้งยังมีชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม และชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก พื้นที่แห่งนี้จึงถือเป็นจังหวัดที่มีหลากหลายอัตลักษณ์รวมทั้งภาษาด้วย

1.2 ผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยได้ใช้เวลาลงพื้นที่เป็นระยะเวลา 1 เดือน และได้พบข้อจำกัดเรื่องความสมัครใจในการบอกภาษาของกลุ่มเหวียดเกี่ยว รวมทั้งการหาผู้บอกภาษาที่สามารถสื่อสารและอ่านภาษาเวียดนามได้ โดยส่วนใหญ่เหวียดเกี่ยวรุ่นที่ 4 สามารถสื่อสารภาษาเวียดนามได้แต่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ จึงทำให้ได้ผู้บอกภาษาเพียง 4 คนเท่านั้น โดยผู้วิจัยดำเนินการสอบถามภูมิหลังของผู้บอกภาษาก่อนบันทึกเพื่อให้ได้ภาษาจากกลุ่มผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน โดยเลือกผู้บอกภาษาที่มีบรรพบุรุษเป็นชาวเวียดนามภาคเหนือและไม่เลือกผู้บอกภาษาที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน จึงทำให้ต้องเลือกผู้บอกภาษารุ่นที่ 4 บางคนที่ไม่ได้มาจากครอบครัวชาวเวียดนามภาคเหนือ แต่ผู้บอกภาษาได้เคยศึกษาภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ โดยผู้บอกภาษาทั้งหมดอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เป็นเพศชาย 2 คนและเพศหญิง 2 คน อายุระหว่าง 20 ถึง 40 คน โดยสัญลักษณ์ที่ใช้แทนในบทความนี้คือ M4 แทนผู้บอกภาษาเพศชายรุ่นที่ 4 และ F4 แทนผู้บอกภาษาเพศหญิงรุ่นที่ 4

1.3 รายการคำศัพท์

การศึกษานี้ใช้คำศัพท์ในรูปแบบพยางค์เปิด 54 คำ โดยเป็นสระเดี่ยว 12 สระ ได้แก่ i /i/, ê /ê/, e /e/, a /a/ (ach, anh), u /u/, o /o/, ɔ /ɔ/, ɔ /ɔ/, â /â/, a /a/, ă, a /ă/ (au, ay) และสระประสม 3 สระ ได้แก่ iê /ie/ (yê, ia, ya), uo ua /ua/, uô ua /uo/ ซึ่งเป็นสระในภาษาเวียดนามทั้งหมด พยางค์เปิดในภาษาเวียดนาม

หรือคำที่ไม่มีเสียงตัวสะกดเป็นรูปแบบพยางค์ที่สามารถเกิดเสียงวรรณยุกต์ได้ครบทั้ง 6 หน่วยเสียง

นอกจากนั้นเสียง ngang และ huyền จะไม่สามารถจำแนกเรื่องค่าระยะเวลา (Duration) ได้ในพยางค์ที่ลงท้ายด้วยกลุ่มเสียงพยัญชนะไม่ก้อง เช่นเดียวกับเสียง hòì และ ngă ซึ่งจะไม่สามารถจำแนกเส้นทางเดินเสียงที่ซับซ้อนในพยางค์ที่ลงท้ายด้วยกลุ่มเสียงพยัญชนะไม่ก้อง (Đoàn Thiện Thuật, 1998, p. 83) ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เฉพาะพยางค์เปิด โดยนำสระดังกล่าวข้างต้นประสมกับพยัญชนะต้น t /p/ รายการคำศัพท์เหล่านี้ถูกเก็บข้อมูลด้วย 2 วิธี คือ การสัมภาษณ์และการออกเสียงโดยตรง ผู้วิจัยสร้างคำถามเพื่อเก็บข้อมูลคำที่มีความหมาย เช่น เมื่อต้องการคำว่า ta ก็จะใช้คำถามเป็นภาษาเวียดนามว่า พวกเรา (chúng ta) กับพวกฉันในภาษาเวียดนามใช้ต่างกันอย่างไร ส่วนคำศัพท์ที่ไม่มีความหมาย ผู้บอกภาษาจะออกเสียงคำเหล่านั้นด้วยรูปแบบประโยค Đây là ...(คำตัวอย่าง)... nhé' หมายถึง นี่คือ... (คำศัพท์)... นะ ดังนั้น เมื่อรวมจำนวนผู้บอกภาษา 4 คำกับคำศัพท์ 54 คำ จำนวนคำวิเคราะห์ทั้งหมดจึงเท่ากับ 216 คำ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

รายการคำศัพท์ภาษาเวียดนามในรูปแบบพยางค์เปิด

วรรณยุกต์ สระ	ngang	huyền	sắc	hỏi	ngã	nhặng
i /i/	tí	tì	tí	tí	tĩ	tị
ê /e/	tê	tề	tế	tề	tễ	tệ
e /ɛ/	te	tề	tế	tề	tễ	tệ
a /ɛ/ (ach, anh)	ไม่ปรากฏ					
ư /u/	tư	từ	tứ	từ	tữ	tự
u /u/	tu	tù	tú	tù	tữ	tự
ô /o/	tô	tồ	tố	tồ	tỗ	tộ
o /ɔ/	to	tồ	tố	tồ	tỗ	tộ
ơ /r/	tơ	tờ	tở	tờ	tỡ	tự
â /r/	ไม่ปรากฏ					
a /a/	ta	tà	tá	tà	tã	tạ
ã, a /ã/ (au, ay)	ไม่ปรากฏ					
iê (yê, ia, ya) /ie/						
ươ, ua /ua/						
uô, ua /uô/						

1.4 อุปกรณ์

ผู้บอกภาษาเป็นผู้นัดเวลาและสถานที่ตามความสะดวก โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัวแล้วจึงออกเสียงผ่านไมโครโฟนซึ่งเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Cool edit Pro ที่ 22,050 Hz และ

16-bit/mono จากนั้นใช้โปรแกรม Audacity ในการตัดคำและวิเคราะห์เสียงด้วยโปรแกรม Praat ในการวัดค่าความถี่มูลฐาน โดยกำหนดจุดวัดแบบปรับค่าเวลา (normalized time) คือ ปรับค่าระยะเวลาให้เป็นเปอร์เซ็นต์โดยวัดทั้งหมด 11 จุด หรือ 10 ช่วง คือ เริ่มวัดจุดที่ 0% ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเสียงพยัญชนะต้น

(Initial Consonant Onset) ไปจนถึงจุดที่ 100% ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของเสียงสระ (Vowel Offset)

2. ลักษณะน้ำเสียงในภาษาเวียดนาม

ภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ (Tonal Language) เช่นเดียวกับภาษาไทย นั่นคือ มีระบบเสียงสูงต่ำ เสียงหนึ่งมีความหมายอย่างหนึ่ง หากเปลี่ยนเสียง ความหมายย่อมเปลี่ยนไปด้วย เช่นเดียวกับที่ Hoàng Thị Châu (2009, p. 201) กล่าวว่า เสียงวรรณยุกต์ในภาษาของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีหน้าที่ทางสัทศาสตร์ มีเสียงวรรณยุกต์ไว้เพื่อใช้จำแนกความหมายเช่นเดียวกับหน่วยเสียงเรียง (Segmental Phoneme) และ Đoàn Thiện Thuận (2016, p. 100) กล่าวว่า เสียงวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียงซ้อน (Suprasegmental phoneme) ซึ่งปรากฏอยู่ในทุกพยางค์หรืออาจกล่าวได้ว่าส่วนประกอบของเสียงในพยางค์ซึ่งประกอบด้วยเสียงพยัญชนะต้น เสียงสระเลื่อน เสียงสระหลัก และเสียงพยัญชนะท้าย ถึงแม้ว่าภาษาไทยและภาษาเวียดนามต่างก็เป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์และต่างก็เป็นภาษาคำโดด (Monosyllabic Language) แต่ก็มี ความแตกต่างกันทั้งด้านจำนวนและสัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ แต่ยังมีอีกสัทลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งในภาษาเวียดนามซึ่งปรากฏในภาษาส่วนใหญ่ในตระกูลออสโตรเอเชียติกหรือมอญเขมรนั้นคือเป็นภาษามีลักษณะน้ำเสียง

ลักษณะน้ำเสียง คือ ลักษณะเสียงพูดที่เกิดจากการทำงานของเส้นเสียง ได้แก่ ลักษณะเสียงก้องหรือเสียงโหมะ (Normal Voice Quality) ลักษณะเสียงพูดลมแทรกหรือก้องต่ำหุ้ม (Breathy Voice) ลักษณะเสียงพูดต่ำลึกรก้องเคียด (Creaky Voice) ลักษณะระดับเสียง (Pitch) ลักษณะของสระ (Vowel Quality) ลักษณะความก้อง/โหมะ-ไม่ก้อง/อโหมะของพยัญชนะต้น (Voicing) ลักษณะการ

ออกเสียงพ่นลม (Aspiration) ลักษณะความตึงของเส้นเสียง (Vocal Fold Tension) ตัวอย่างภาษาที่มีลักษณะน้ำเสียง เช่น ภาษาเขมรที่พูดในประเทศกัมพูชา (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560) ซึ่งภาษาที่มีลักษณะน้ำเสียงอาจพัฒนาไปเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ตามทฤษฎีการกำเนิดวรรณยุกต์ (Tonogenesis) ซึ่งภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่พัฒนาจากภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์กลายเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ด้วยลักษณะพื้นฐานดังกล่าวนี้ Catford จำแนกคุณสมบัติน้ำเสียง (Catford 1964, 1977 อ้างในธีระพันธ์ เหลืองทองคำ, 2562) โดยใช้เกณฑ์ประเภทการตีบตัวและตำแหน่งการตีบตัว ประเภทการตีบตัวของช่องระหว่างเส้นเสียงที่ทำให้เกิดคุณสมบัติน้ำเสียง 5 แบบหลัก ได้แก่ เสียงไม่ก้อง เสียงกระซิบ เสียงก้อง เสียงเครียด เสียงหยุด โดยลักษณะการตีบตัวของช่องระหว่างเส้นเสียง 5 แบบหลักนี้สามารถรวมกันได้และก่อให้เกิดคุณสมบัติน้ำเสียงแบบเสียงก้องต่ำทุ้ม เสียงก้องกระซิบ เสียงเครียดกระซิบ เสียงก้องเครียด เสียงเครียดก้องกระซิบ ฯลฯ ความต่างอย่างมีนัยของลักษณะน้ำเสียงในภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น คุณสมบัติน้ำเสียง 3 ชนิด คือ เสียงก้อง (Normal Voice Quality) เสียงก้องต่ำทุ้ม (Breathy Voice) และเสียงก้องเครียด (Creaky Voice) ถือว่าเพียงพอแล้ว (ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ, 2562, น. 92) สำหรับภาษาเวียดนาม Diffloth (อ้างใน Alves, 1995, p. 4) กล่าวว่า Proto-Mon-Khmer มีลักษณะน้ำเสียงแบบต่ำลึกซึ่งยังคงปรากฏในภาษาเวียดนามซึ่งเป็นสัทลักษณะพื้นฐานของภาษาเวียดนามมากกว่า 2,000 ปีแล้วซึ่งไม่ได้เกิดจากการสัมผัสภาษากับภาษาจีนแต่อย่างใด

สัทสภาพ (Voice Quality) หรือลักษณะน้ำเสียง (Register) เป็นหนึ่งในสามสัทลักษณะที่ใช้จำแนกความแตกต่างของวรรณยุกต์เวียดนาม นอกเหนือจากระดับเสียง (Pitch) และระยะเวลา (Duration) กล่าวคือ ระดับเสียงจะแสดงในแนวตรงของกราฟ ส่วนลักษณะน้ำเสียงแสดงให้เห็นจากช่องว่างของเสียงของการกักที่เส้นเสียงหรือเสียงพูดต่ำลึก และค่าความแตกต่างของระยะเวลาแสดงให้เห็นว่าเสียง ngãng มีค่าระยะเวลานันที่ สุด ในเสียง ngãng จะมีการกักที่เส้นเสียงในตอนปลายและเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีค่าระยะเวลานันที่ สุดในภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ

(Buaman et. al, 2009) งานวิจัยอื่นๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับวรรณยุกต์เวียดนาม ได้แก่ Brunelle (0229) กล่าวถึงการศึกษาสัทลักษณะของวรรณยุกต์เวียดนามถิ่นเหนือว่าแบ่งเป็น 2 ระดับเสียง คือ ระดับกลาง ได้แก่ เสียง ngang hòi ngã และ năng ระดับที่ต่ำกว่าเสียง ngang คือ เสียง sắc และ huyền โดย Blodgett et. al. (2010) พบว่า เสียง ngã กับเสียง sắc และเสียง huyền กับเสียง năng ซึ่งมีเส้นทางเดินเสียงคล้ายกัน แต่ลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกทำให้เสียงวรรณยุกต์เหล่านั้นต่างกัน ลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกเป็นจุดเชื่อมต่อของคุณภาพเสียง โดยในเสียง ngã และเสียง năng จะเห็นได้ชัดในช่วงปลายพยางค์ โดยเสียง ngã มีลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกในช่วงตอนปลายพยางค์ เสียง huyền เป็นแบบเสียงพูดลมแทรก ส่วนเสียง hòi มีการแปรไปเป็นเสียงต่ำลึก หรือเสียงพูดลมแทรก บางวรรณยุกต์ในภาษาเวียดนามมีลักษณะการทำงานของเส้นเสียงที่เรียกว่าเสียงกักหรือเสียงหยุดที่เส้นเสียงซึ่งเกิดในตอนกลางของการเปล่งเสียงวรรณยุกต์นั้น เช่น เสียง ngã และเสียง năng ซึ่งจะเกิดตอนท้ายของการเปล่งเสียง (โสภนา ศรีจำปา, 2538)

ในเรื่องระดับเสียง ในบทความของ Nguyễn Văn Lợi & Jerold (1998) กล่าวว่า เสียง huyền เป็นเสียงเดียวที่เริ่มที่ระดับเสียงต่ำกว่าเสียงวรรณยุกต์อื่นๆ สอดคล้องกับ Pham Hoa Andrea (2003) กล่าวว่า เสียง ngang hòi năng เริ่มที่ระดับเสียงสูงกว่าเสียง huyền และ ngã โดยเสียง sắc เป็นระดับเสียงที่เริ่มที่ระดับสูงที่สุด และในงานวิจัยของ Vũ Thanh Phuong (1982) กล่าวว่า เสียง ngang เสียง ngã และเสียง sắcเริ่มที่ระดับเสียงต่ำกว่าเสียง năng เสียง huyền และเสียง hòi ส่วนสัทสภาพ (Voice Quality) เป็นสัทลักษณะสำคัญของลักษณะน้ำเสียง (Register) ซึ่งอธิบายสัทลักษณะระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามตามที่ Laurence (1984) กล่าวว่า เสียง ngang (Level) เป็นเสียงแบบหย่อนและเป็นเสียงแบบระดับในพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกดหรือพยางค์เปิด ในส่วนปลายพยางค์จะมีเสียงต่ำลงเล็กน้อย เสียง huyền (Falling) เริ่มที่ระดับเสียงต่ำและปลายพยางค์ระดับเสียงลดต่ำลงโดยเกิดขึ้นพร้อมกับลักษณะน้ำเสียงแบบเสียงพูดลมแทรก เสียง sắc (Rising) เป็นเสียงระดับสูงมีลักษณะเสียงขึ้นและมีความเข้มของเสียง เสียง hòi

(Fall-rise) เป็นเสียงตึง (Tense) เริ่มที่ระดับเสียงสูงกว่า huyèn และมีลักษณะเสียงต่ำลงแบบทันทีในพยางค์ที่มีตัวสะกดโดยในตอนท้ายพยางค์จะบัดขึ้นอย่างรวดเร็วหรือเรียกว่า dipping tone ส่วนในพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกดลักษณะนั้นจะปรากฏแค่ช่วงสั้นๆ เท่านั้น เสียง ngă (rising with a glottal interrupt within the syllable) เป็นเสียงระดับสูงและมีลักษณะเสียงแบบขึ้นซึ่งเป็นทางเดินเสียงใกล้เคียงกับเสียง sác แต่มีลักษณะน้ำเสียงพร้อมกับการกักที่เส้นเสียง และเสียง nặng (falling with strong continuous constriction to stoppage) เป็นเสียงตึงและเริ่มที่ระดับต่ำว่า hòì ในพยางค์ปิดที่ลงท้ายด้วยเสียง /p, t, k/ จะสิ้นสุดอย่างรวดเร็วมากกว่าเสียง huyèn ซึ่งเป็นเสียงที่มีเส้นทางเดินเสียงใกล้เคียงกับเสียง nặng โดยเสียง nặng นี้ไม่เคยเกิดลักษณะน้ำเสียงแบบเสียงพุดลมแทรก

เมื่อพิจารณาลักษณะน้ำเสียงเฉพาะในวรรณยุกต์เวียดนามถิ่นเหนือ Kirby (2011) อธิบายว่าลักษณะน้ำเสียงปรากฏในเสียง hòì เสียง ngă และเสียง nặng โดยเกิดขึ้นในตำแหน่งที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในเสียง nặng จะพบในตอนต้นพยางค์พร้อมกับการกักที่เส้นเสียง ในเสียง ngă จะเกิดบริเวณช่วงกลางพยางค์พร้อมด้วยการกักที่เส้นเสียง และในเสียง hòì พบในช่วงครึ่งหลังของพยางค์ ในเสียง ngă และ nặng ถูกทำให้สั้นลงด้วยการกักที่เส้นเสียง (Glottalization) หรือลักษณะเสียงต่ำลึก (Creakiness) โดยในเสียง sác จะมีเส้นทางเดินเสียงเหมือนกับเสียง ngă แต่แตกต่างกันโดยมีการขาดช่วงของเสียง (Discontinuous, Broken Tone) เช่นเดียวกับเสียง nặng และ huyèn ที่มีลักษณะเส้นทางเดินเสียงเหมือนกัน แต่ระยะเวลาและลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกเป็นตัวจำแนกสองเสียงวรรณยุกต์นี้ออกจากกัน เช่นเดียวกับ Đoàn Thiện Thuật (1998, p. 80) ที่กล่าวว่าลักษณะน้ำเสียงต่ำลึกจะปรากฏในเสียง ngă เสียง hòì และเสียง nặng ซึ่งลักษณะน้ำเสียงเกิดที่ตอนท้ายพยางค์ โดยเสียง sác ในพยางค์ปิดอาจหยุดด้วยการกักที่เส้นเสียงเช่นเดียวกับเสียง ngă เสียง nặng และเสียง hòì อีกทั้งยังมีนักภาษาศาสตร์หลายท่านให้คำนิยามว่าเสียง ngă เสียง nặng และเสียง sác เป็น

เสียงที่มีการปรากฏคล้ายการกักที่เส้นเสียง (Nguyễn Văn Lợi & Jerold, 1998, p. 2)

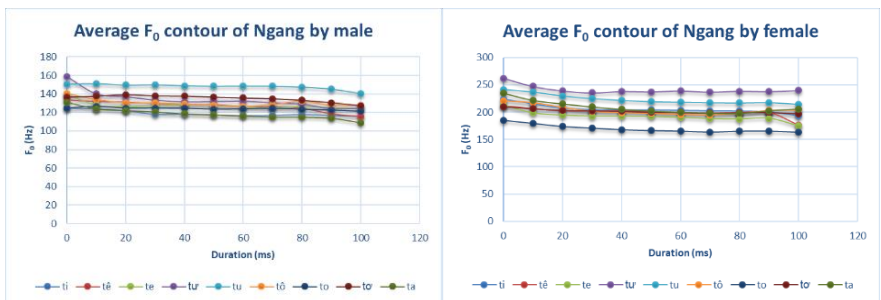
นอกจากนั้น Alves (1995) กล่าวถึงค่าความยาวเสียง (Length) ในระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามถิ่นเหนือโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เสียงวรรณยุกต์สั้น คือ เสียง sắc และเสียง nặng เสียงวรรณยุกต์ยาว คือ เสียง hỏi และเสียง ngã และเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ระบุชัดเจนว่าสั้นหรือยาว คือ เสียง ngang และเสียง huyền โดยเสียง nặngเป็นเสียงที่สั้นที่สุดในระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามถิ่นเหนือ และเสียง sắc มีค่าความยาวเสียงยาวกว่าปกติในพยางค์เปิดซึ่งต่างจากภาษาเวียดนามถิ่นใต้ที่มีค่าความยาวเสียงสั้นไม่ว่าในพยางค์ปิดหรือพยางค์เปิด เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วสัทลักษณะ 4 อย่างที่ใช้กำหนดความแตกต่างของระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามทั้งถิ่นเหนือ ถิ่นกลาง และถิ่นใต้ ได้แก่ ค่าความถี่มูลฐาน (F0) ความเข้มของเสียง (Intensity) ค่าระยะเวลา (Duration) และการกักที่เส้นเสียง (Laryngealization) โดย 3 สัทลักษณะแรกต้องใช้เครื่องมือในการทดสอบ ยกเว้นคุณภาพเสียงที่สามารถรับรู้ได้จากการฟัง (Vũ Thanh Phuong, 1982)

3. สัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์เวียดนามในผู้ออกภาษา

เมื่อพิจารณาระดับเสียง (Pitch height) เส้นทางเดินเสียง (Pitch contour) และค่าระยะเวลา (Duration) ของเสียงวรรณยุกต์เวียดนามทั้ง 6 หน่วยเสียง คือ ngang, huyền, sắc, hỏi, ngã และ nặng ซึ่งได้ผลดังนี้

3.1 วรรณยุกต์ ngang

ภาพรวมสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์ ngang ของทั้งเพศชายและเพศหญิง เป็นแบบสูงระดับ กล่าวคือ เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 122.252 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 120.603 Hz เพศหญิงอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 222.501 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 196.528 Hz เส้นทางเดินเสียงมีลักษณะอยู่ในระดับเดียวกันตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุด ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.359 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.439 ms ดังภาพที่ 1

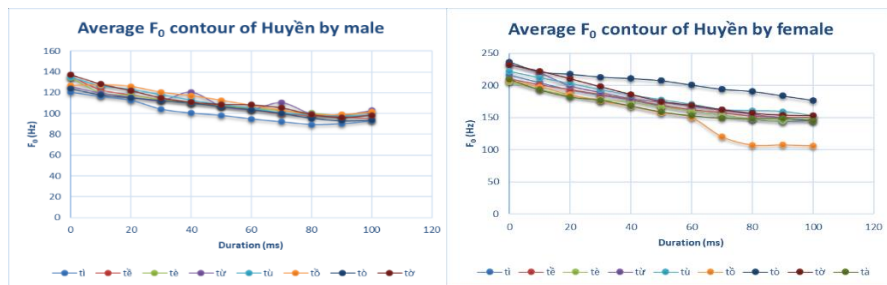

ภาพที่ 1. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง ngang ในเพศชาย (ซ้าย) และเพศหญิง (ขวา)

3.2 วรรณยุกต์ huyền

ภาพรวมสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์ huyền ของทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับสูงตก กล่าวคือ เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 128.241 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 98.164 Hz เพศหญิงอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 219.137 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 147.310 Hz เส้นทางเดิน

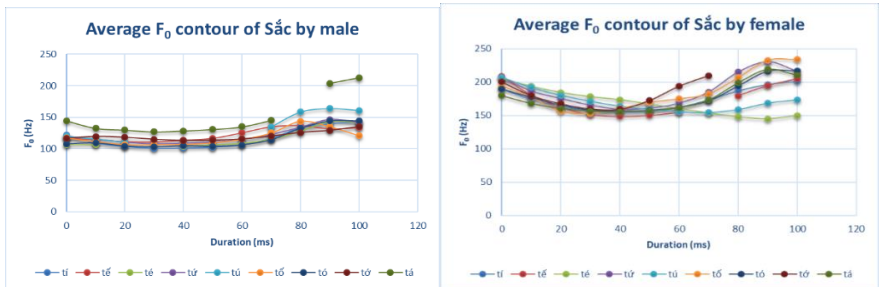
เสียงมีลักษณะลดต่ำลงตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุด ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.449 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.417 ms ดังภาพที่ 2.

ภาพที่ 2. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง *huyèn* ในเพศชาย (ซ้าย) และเพศหญิง (ขวา)

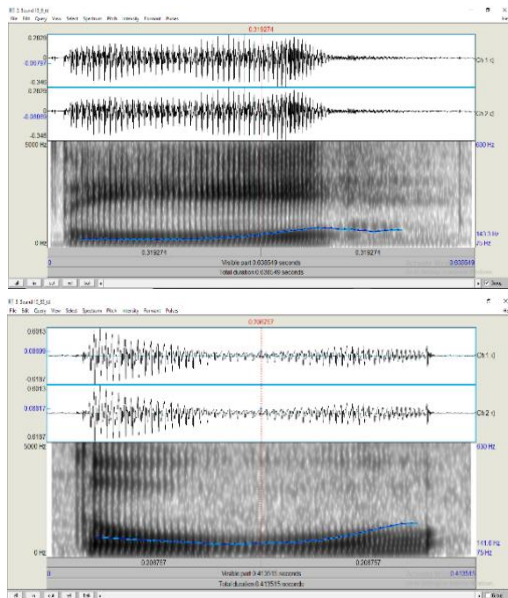
3.3 วรรณยุกต์ sắc

สัทลักษณะของเสียง *sắc* ในเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน กล่าวคือ ภาพรวมสัทลักษณะเสียง *sắc* ของทั้งเพศชายเป็นแบบกลางขึ้น เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 118.971 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 148.153 Hz เส้นทางเดินเสียงมีลักษณะอยู่ในระดับเดียวกันตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงช่วงกลาง จากนั้นค่อยๆ ขึ้นสูงขึ้นเล็กน้อยจนถึงจุดสิ้นสุด ยกเว้นในคำว่า *té* ที่มีสัทลักษณะแบบกลางระดับและในคำว่า *tó* ที่มีสัทลักษณะแบบกลางขึ้นตก ส่วนเพศหญิงมีสัทลักษณะเป็นแบบสูงตกขึ้น กล่าวคือ อยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 198.147 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 201.996 Hz เส้นทางเดินเสียงมีลักษณะตกลงจากจุดเริ่มต้นจนถึงช่วงกลาง จากนั้นจึงสูงขึ้นจนถึงจุดสิ้นสุด ยกเว้นในคำว่า *tá* ที่มีสัทลักษณะเป็นแบบสูงตก ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.434 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.418 ms ดังภาพที่ 3.

ภาพที่ 3. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง sác ในเพศชาย (ซ้าย)
และเพศหญิง (ขวา)

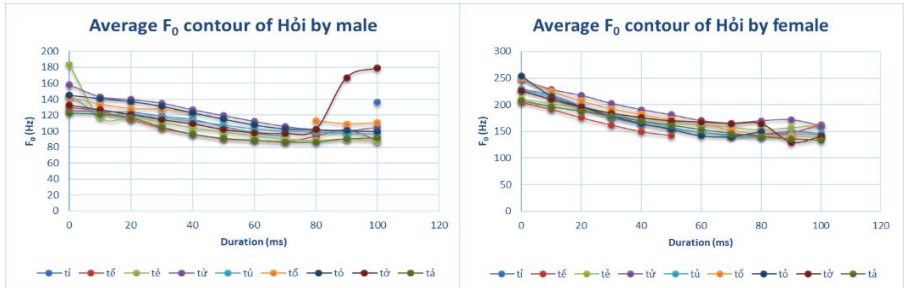
นอกจากนั้น ในวรรณยุกต์ sác ยังพบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียง กล่าวคือ ในเพศชายพบในคำว่า té และ tē โดยเกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนต้นและตอนปลายพยางค์ และยังพบคำที่มีลักษณะน้ำเสียงเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการกักที่เส้นเสียงในคำว่า tē ส่วนในเพศหญิงพบในคำว่า tē และ tǒ โดยเกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนปลายพยางค์ และในคำว่า tǒ และ tǒ ของเพศหญิง และยังพบคำที่มีลักษณะน้ำเสียงเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการกักที่เส้นเสียงตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4. คลื่นเสียงแบบลักษณะน้ำเสียงในคำว่า *tə* ของเพศชาย
และในคำว่า *tɔ* ของเพศหญิง

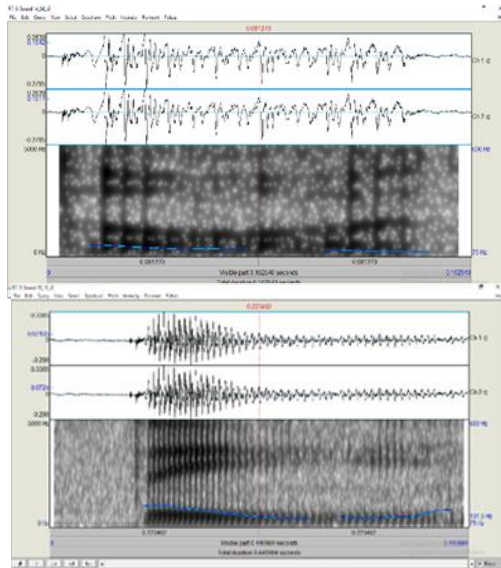
3.4 วรรณยุกต์ *hǒi*

ภาพรวมสัทลักษณะเสียง *hǒi* ของทั้งเพศชายและเพศหญิงเป็นแบบสูงตก กล่าวคือ เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 142.810 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 110.456 Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับสูงและค่อยๆ ลดต่ำลงมาจนสิ้นสุดที่ระดับกลาง ยกเว้นคำว่า *tɔ* ที่มีสัทลักษณะแบบสูงตกขึ้น ส่วนเพศหญิงอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 228.712 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 148.303 Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับสูงและค่อยๆ ลดต่ำลงมาจนสิ้นสุดที่ระดับกลาง ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.347 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.407 ms ดังภาพที่ 5.

ภาพที่ 5. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง hòì ในเพศชาย (ซ้าย)
และเพศหญิง (ขวา)

นอกจากนั้น ในวรรณยุกต์ hòì ยังพบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียง กล่าวคือ ในเพศชายพบในคำว่า tí, tǎ, tǎ และ tǎ โดยในคำว่า tǎ เกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนกลางพยางค์ ส่วนในคำว่า tí และ tǎ เกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนปลายพยางค์ ส่วนในเพศหญิงพบการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนกลางพยางค์ในคำว่า tǎ และ tǎ โดยเกิดการกักที่เส้นเสียงในช่วงตอนกลางพยางค์ ส่วนในคำอื่น ๆ นั้นปรากฏลักษณะน้ำเสียงโดยไม่มีการกักที่เส้นเสียง ตามภาพที่ 6

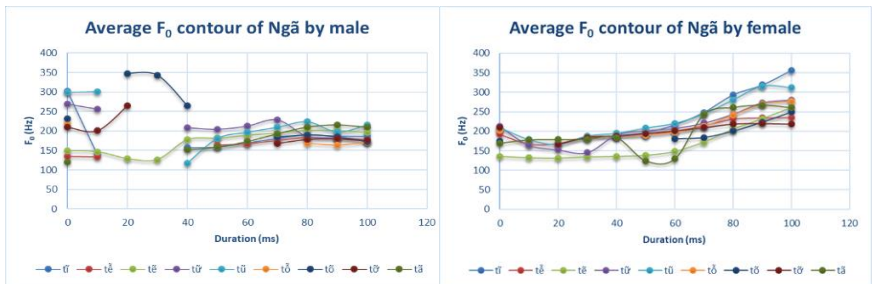

ภาพที่ 6. คลื่นเสียงของเสียง *hoi* ในคำว่า *tō* ของเพศชาย *tē* ของเพศหญิง

3.5 วรรณยุกต์ *ngǎ*

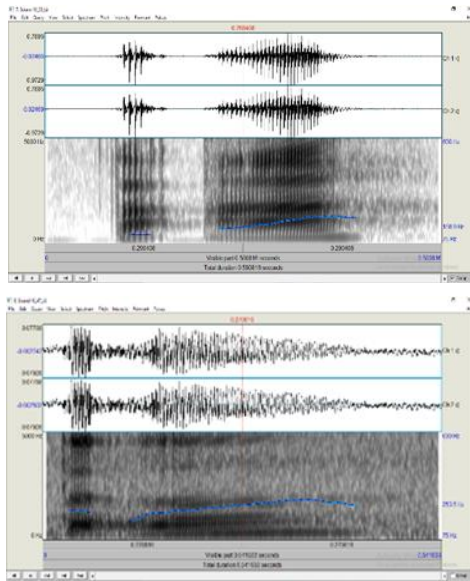
สัทลักษณะของเสียง *ngǎ* ในเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน ภาพรวมสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์เสียงวรรณยุกต์ *ngǎ* ของทั้งเพศชายมี 4 แบบ กล่าวคือ เพศชายมีช่วงค่าความถี่ที่จุดเริ่มต้นแตกต่างกันมาก คือ อยู่ระหว่าง 134.3 - 303.464 Hz ค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 214.801 Hz ส่วนค่าความถี่ที่จุดสิ้นสุดไม่แตกต่างกันมากนัก คือ มีค่าเฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 186.485 Hz เส้นทางเดินเสียงมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด ส่วนใหญ่เป็นแบบสูงตก-กักที่เส้นเสียง นอกจากนั้นยังมีแบบสูงขึ้นตก-กักที่เส้นเสียงในคำว่า *tə*, *tə* แบบกลางขึ้น-กักที่เส้นเสียงในคำว่า *tě* มีเพียงคำว่า *tě* ที่มีสัทลักษณะแบบกลางตกขึ้นโดยที่ไม่มีการกักที่เส้นเสียง

ส่วนเพศหญิงอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 189.738 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 272.276Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับกลาง มีสัทลักษณะแบบกลางขึ้น โดยมีคำว่า *เ้* ที่มีสัทลักษณะแบบกลางตกขึ้น และค่อยๆลดต่ำลงมาจนถึงสิ้นสุดที่ระดับกลาง ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.406 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.456 ms ดังภาพที่ 7.

ภาพที่ 7. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง *ngā* ในเพศชาย (ซ้าย) และเพศหญิง (ขวา)

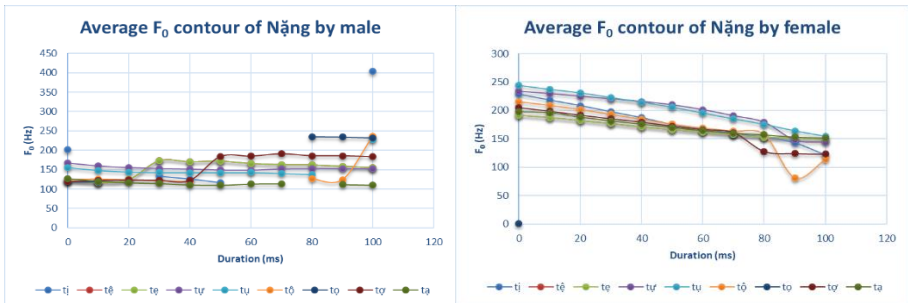
ลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียงในวรรณยุกต์ *ngā* พบได้เป็นส่วนใหญ่ทั้งในเพศชายและเพศหญิง กล่าวคือ ในเพศชายพบในคำว่า *tī*, *tē*, *tē*, *tū*, *tū*, *tō*, *tō*, *tō*, *tō* ส่วนในเพศหญิงพบในคำว่า *tī*, *tō*, *tō*, *tō* และในคำอื่นๆพบลักษณะน้ำเสียงโดยไม่มีการกักที่เส้นเสียง ตามภาพที่ 8

ภาพที่ 8. คลื่นเสียงของเสียง *ngā* ในคำว่า *tā* ของเพศชายและ *tā* ของเพศหญิง

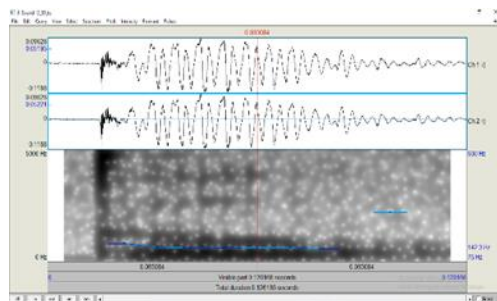
3.6 วรรณยุกต์ *nāng*

ภาพรวมสัทลักษณะเสียงวรรณยุกต์เสียงวรรณยุกต์ *nāng* ของทั้งเพศชายเป็นแบบต่ำระดับ กล่าวคือ เพศชายอยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 139.874 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 206.214 Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับต่ำและคงที่จนถึงสิ้นสุดที่ระดับต่ำ ยกเว้นคำว่า *tā*, *tā*, *tā*, *tā* ที่มีสัทลักษณะแบบต่ำขึ้น ส่วนภาพรวมเพศหญิงมีสัทลักษณะแบบสูงตก อยู่ในช่วงค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดเริ่มต้น 212.711 Hz และค่าความถี่เฉลี่ยที่จุดสิ้นสุด 136.357 Hz เส้นทางเดินเสียงเริ่มที่ระดับสูงและค่อยๆ ลดต่ำลงมาจนถึงสิ้นสุดที่ระดับกลาง ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศชาย 0.243 ms ค่าระยะเวลาเฉลี่ยของเพศหญิง 0.282 ms ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9. ระดับเสียงเฉลี่ยและเส้นทางเดินเสียง *nặng* ในเพศชาย (ซ้าย)
และเพศหญิง (ขวา)

นอกจากนั้น ในวรรณยุกต์ *nặng* ยังพบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียง กล่าวคือ ในเพศชายพบในคำว่า *tī, tũ, tộ, tở, tạ* ในคำอื่นๆพบลักษณะน้ำเสียงที่ไม่เกิดร่วมกับการกักที่เส้นเสียง ส่วนในเพศหญิงไม่ปรากฏลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นพร้อมการกักที่เส้นเสียง พบเพียงลักษณะน้ำเสียงในทุกคำเท่านั้น ตามภาพที่ 10

ภาพที่ 10. คลื่นเสียงของเสียง *nặng* ในคำว่า *tũ* ของเพศชาย

ตารางที่ 2

ผลการเปรียบเทียบสัทลักษณะวรรณยุกต์เวียดนามของ Đoàn Thiện Thuật (2016) และสัทลักษณะที่ได้จากผลการวิจัย

วรรณยุกต์เวียดนาม	Đoàn Thiện Thuật (2016)	ผลการวิจัย
ngang	สูง-ระดับ	สูง-ระดับ
huyền	ต่ำ-ระดับ	สูง-ตก
sắc	สูง-ขึ้น	กลาง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		กลาง-ขึ้น-ตก-กักที่เส้นเสียง
hỏi	ต่ำ-ตก-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง	สูง-ตก-กักที่เส้นเสียง
ngã	สูง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง	สูง-ตก-กักที่เส้นเสียง
		สูง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		ต่ำ-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		ต่ำ-ตก-ขึ้น
		กลาง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		กลาง-ตก-ขึ้น
nặng	ต่ำ-ตก-กักที่เส้นเสียง	ต่ำ-ระดับ-กักที่เส้นเสียง
		ต่ำ-ขึ้น-กักที่เส้นเสียง
		สูง-ตก

4. สรุปผล

เมื่อพิจารณาการใช้ภาษาของชาวไทยเชื้อสายเวียดนามหรือเหวียดเกี่ยว
 รุ่นที่ 4 ในจังหวัดนครพนมซึ่งดูเหมือนเป็นกลุ่มผู้ใช้สองภาษาหรือสภาพทวิภาษา
 (Bilingualism) แต่ในความเป็นจริงแล้ว กลุ่มเหวียดเกี่ยวรุ่นที่ 4 นี้ไม่ได้เป็นผู้ที่มี

ความสามารถในการใช้สองภาษาได้ดีเท่าๆกันตามคำนิยามที่กล่าวถึงสภาพทวิภาษาที่ว่า เป็นสภาพที่บุคคลพูดสองภาษาได้ดีเท่าๆกัน พูดได้อย่างไม่มีสำเนียงของคนต่างภาษาเจือปนอยู่ (สุรินี สุขตระกูล, 2526) เนื่องจากเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 4 นี้เกิดและเติบโตในประเทศไทยและมีภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ส่วนภาษาเวียดนามเป็นภาษาที่เกิดจากการเรียนรู้ในครอบครัวตนเองและศึกษาเพิ่มเติมจากสถานศึกษา ดังนั้น ภาษาเวียดนามจึงถือเป็นภาษาที่สองของเหวียดเกี้ยวกลุ่มนี้ การสัมผัสภาษา (Language in Contact) ตามที่ Weinreich (1953 อ้างในสุรินี สุขตระกูล, 2526) กล่าวว่าไว้ในผู้ใช้ทวิภาษาว่าจะมีปัญหาในการที่ภาษาหนึ่งเข้าสอดแทรกอีกภาษาหนึ่งทั้งด้านระบบเสียง ระบบไวยากรณ์ และระบบคำซึ่งเป็นอิทธิพลในทางลบ (Negative Influence) เมื่อพิจารณาด้วยการพึงเฉพาะด้านระบบเสียงของเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 4 นี้ ผู้วิจัยพบว่ามีแตกต่างจากเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 1 อย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฉลิมชัย ไชยชมพู่ (2548) ที่ว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่พูดภาษาถิ่นเหนือทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทยยังคงรักษาความต่างของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 6 หน่วยเสียงไว้ได้อยู่ และไม่เพียงแต่เรื่องลักษณะน้ำเสียง ยังรวมถึงเส้นทางการเดินเสียง ค่าระยะเวลา และการกักที่เส้นเสียง จะเห็นได้ว่าภาษาไทยมีผลต่อการใช้ภาษาเวียดนามของเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 4 อย่างชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียงซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่ปรากฏในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทย กระบวนการนี้คือการแทนที่ (Transfer) และการที่อิทธิพลทางลบเข้าไปสอดแทรกอีกภาษาหนึ่งนี้เรียกว่าความสับสนหรือเกิดการแทรกแซงของภาษา (Interference) อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ จังหวัดนครพนมยังเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภาษากล่าวคือ มีการใช้มากกว่าสองภาษา ได้แก่ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยอีสาน ภาษาลาว และภาษาเวียดนาม ดังนั้น ในบทความนี้จึงอธิบายการแปรภาษา (Language Variation) ของกลุ่มเหวียดเกี้ยวรุ่นที่ 4 ด้วยทฤษฎีการสัมผัสภาษา เนื่องจากเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ภาษา ผู้บอกภาษา และชุดข้อมูลคำศัพท์ที่ใช้ทดสอบทั้ง 54 คำ

ผลการวิจัย พบว่า การปรากฏของลักษณะน้ำเสียงในเสียง *sác* ทั้งในเพศชายและเพศหญิง เมื่อพิจารณาภูมิหลังของผู้บอกภาษาทั้งหมด เพศชายมีทักษะภาษาเวียดนามเนื่องจากการศึกษาภาษาเวียดนามในระดับภาษาที่สูงกว่า ซึ่งระดับการศึกษาถือเป็นปัจจัยภายนอกให้ก่อการเกิดการแปรภาษาที่แตกต่างกัน และละยังมีการใช้ภาษาเวียดนามในครอบครัวมากกว่าเพศหญิง ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยเรื่องระดับการศึกษาว่าจะมีผลทำให้การแปรภาษาเวียดนามของเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง แต่กลับพบว่าจำนวนคำที่เกิดลักษณะน้ำเสียงในเสียง *sác* ซึ่งไม่ควรปรากฏนี้กลับเกิดขึ้นในเพศชายเท่ากับเพศหญิงโดยคิดเป็น 22.22% แสดงว่าปัจจัยเรื่องการศึกษาและทักษะภาษาที่สูงกว่าไม่มีนัยสำคัญในเหวียดเกี่ยวกับกลุ่มนี้ เมื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของเสียง *sác* พบว่ามีลักษณะเส้นทางเดินเสียงใกล้เคียงกับเสียง *ngã* คือแบบขึ้น แต่แตกต่างกันที่ลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียงคือในเสียง *sác* จะไม่มีสัทลักษณะดังกล่าวนี้ ในเด็กชาวเวียดนามที่อายุต่ำกว่า 3 ขวบที่เริ่มเรียนภาษาเวียดนาม การออกเสียง *ngã* สำหรับเด็กถือเป็นเรื่องยากจึงมักออกเสียงที่มีเส้นทางเดินเสียงแบบขึ้นเช่นเดียวกับเสียง *sác* (Đoàn Thiện Thuật, 2016) เช่น *cũng* เป็น *cúng* โดยขาดลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียง ส่วนสัทลักษณะเสียง *ngã* ในเหวียดเกี่ยวกับรุ่นที่ 4 พบว่า เพศชายออกเสียง *ngã* เหมือนภาษาเวียดนามถิ่นเหนือคือมีลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียงถึง 88.88% ในขณะที่เพศหญิงออกเสียงถูกต้องเพียง 44.44% กล่าวคือ เพศหญิงออกเสียงโดยมีเส้นทางเดินเสียงแบบขึ้นเช่นเดียวกับเสียง *sác* แต่ขาดลักษณะน้ำเสียงและการกักที่เส้นเสียง ความยากในการออกเสียง *ngã* ดังกล่าวข้างต้นเป็นเช่นเดียวกับความยากในการออกเสียง *hỏi* ในภาษาเวียดนามถิ่นกลาง ในเด็กชาวเวียดนามที่อายุต่ำกว่า 3 ขวบจะออกเสียง *hỏi* ยาวกว่าปกติเนื่องจากเสียง *hỏi* จะมีเส้นทางเดินเสียงแบบสองทิศทางเหมือนเสียง *ngã* สำหรับในเสียง *hỏi* พบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดพร้อมการกักที่เส้นเสียงในเพศชายมากกว่าเพศหญิง กล่าวคือ ในเพศชายคิดเป็น 44.44% ในเพศหญิง 22.22% ส่วนในคำอื่นๆพบลักษณะน้ำเสียงที่ไม่เกิดพร้อมกับการกักที่เส้นเสียงทั้งในเพศชายและเพศ

หฺยั้ง และในเสียง ngăng พบลักษณะน้ำเสียงที่เกิดพร้อมการกักที่เส้นเสียงของเพศชายเท่านั้น กล่าวคือ ในเพศชายคิดเป็น 55.55% ในขณะที่เพศหฺยั้งไม่พบสัญลักษณ์ดังกล่าวเลย และพบลักษณะน้ำเสียงที่ไม่เกิดพร้อมกับการกักที่เส้นเสียงทั้งในเพศชายและเพศหฺยั้ง

เมื่อพิจารณาเรื่องระดับเสียงและเส้นทางเดินเสียง พบว่า มีเพียงเสียง ngang แบบสูง-ระดับและเสียง ngă แบบสูง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียงของเหวียดเกียวรุ่ครั้งที่ 4 ที่เหมือนสัทลักษณะระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ โดยมี 3 เสียงวรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงที่ต่างออกไปแต่ยังคงลักษณะเส้นทางเดินเสียงไว้เหมือนในภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ ได้แก่ เสียง sắc hòi และ ngăng มีเพียงเสียง huyền ที่มีรูปแปรแตกต่างจากภาษาเวียดนามถิ่นเหนือทั้งระดับเสียงและเส้นทางเดินเสียง จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามที่ใช้ในเหวียดเกียวรุ่ครั้งที่ 4 กับภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ พบว่า มีรูปแปร (Variant) ทั้งในเรื่องระดับเสียง เส้นทางเดินเสียง และลักษณะน้ำเสียง โดยพบการปรากฏของลักษณะน้ำเสียงในเสียง sắc เพิ่มขึ้นมาจากเสียง hòi ngă และ ngăng โดยเกิดขึ้นพร้อมกับการกักที่เส้นเสียง ซึ่งปกติแล้วเสียง sắc ในพยางค์เปิดอาจหยุดด้วยการกักที่เส้นเสียงได้เช่นเดียวกับเสียง ngă เสียง ngăng และเสียง hòi (Đòan Thiện Thuật, 2016, p. 80) แต่ในบทความนี้ใช้คำทดสอบเป็นคำพยางค์เปิดทั้งหมด ลักษณะน้ำเสียงแบบเสียงพูดต่ำลึกเป็นสัญลักษณ์สำคัญของเสียง ngăng และ ngă ในภาษาเวียดนามถิ่นเหนือและเสียง hòi ในภาษาเวียดนามถิ่นกลาง (Vũ Thanh Phuong, 1982)

ความแตกต่างของระบบของภาษาที่มาสัมผัสกันยังมีมากเท่าใด ขอบเขตที่เป็นไปได้ของการแทรกแซงภาษาก็ยังมีมากเท่านั้นและเกิดขึ้นได้หลายขอบเขต (Weinreich, 1953) ตั้งแต่การแทรกแซงทางเสียง (Phonic Interference) การแทรกแซงทางไวยากรณ์ (Grammatical Interference) ไปจนถึงการแทรกแซงทางคำศัพท์ (Lexical Interference) นอกจากภาษาไทยและภาษาเวียดนามจะเป็นภาษาที่อยู่ต่างตระกูลภาษากัน ก็ยังมีความแตกต่างทั้งด้านเสียง ไวยากรณ์ และ

คำศัพท์อย่างชัดเจนซึ่งถือว่าทั้งสองภาษามีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์ในทุกด้าน หากพิจารณาลักษณะการแทรกแซงทางเสียงที่ปรากฏในสถานการณ์ของการสัมผัสภาษา เช่น การแทนเสียง (Sound Substitution) ภาษาไทยและภาษาเวียดนามที่ต่างก็เป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์และเป็นภาษาระบบคำโดด แต่ในเรื่องของลักษณะน้ำเสียงซึ่งไม่มีในระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแต่เป็นลักษณะเฉพาะของภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก การแทรกแซงทางภาษาจึงเกิดขึ้นชัดเจนในเส้นทางเดินเสียง กล่าวคือ ในเสียง *ngăng* ของเหวียดเกี่ยวเป็นสัญลักษณ์แบบต่ำ-ระดับกักที่เส้นเสียง ซึ่งแท้จริงแล้วสัญลักษณ์ของเสียง *ngăng* ในภาษาเวียดนามจะเป็นแบบต่ำ-ตก-กักที่เส้นเสียง และเมื่อพิจารณาเส้นทางเดินเสียงแบบต่ำ-ระดับที่ปรากฏนั้นเป็นสัญลักษณ์ของเสียงเอกคือแบบต่ำ-ระดับซึ่งหากฟังด้วยหูจะเห็นว่ามีเสียงใกล้เคียงกับเสียง *ngăng* เนื่องด้วยเป็นวรรณยุกต์ที่มีระดับเสียงต่ำเหมือนกัน

ในช่วงเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงนั้นมักจะเกิดเป็นรูปแปรใหม่ขึ้นมาควบคู่ไปกับรูปแปรเดิม จากนั้นรูปแปรใหม่ก็ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่รูปแปรเดิมได้รับความนิยมน้อยลงทุกทีและท้ายที่สุดแล้วการเปลี่ยนแปลงของภาษาก็จะเกิดขึ้น (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2558) จากผลการวิจัยนี้จึงสามารถทำนายได้ว่าลักษณะน้ำเสียงแบบต่ำลึกที่ปรากฏในเสียง *sác* ของเหวียดเกี่ยวรุ่นที่ 4 นี้ถือเป็นรูปแปรใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นและกำลังใช้ควบคู่ไปกับรูปแปรเดิมในระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนาม ซึ่งหากพิจารณาลักษณะแบบกลาง-ขึ้น-กักที่เส้นเสียงก็ถือว่าเหวียดเกี่ยวกลุ่มนี้ยังคงรักษาสันทางเดินเสียงของเสียง *sác* ไว้ได้ โดยแตกต่างในเรื่องระดับเสียงและเพิ่มลักษณะน้ำเสียงแบบต่ำลึกเข้ามาซึ่งตรงกับสัญลักษณ์เสียง *ngă* ที่เหวียดเกี่ยวกลุ่มนี้ออกเสียง นั้นแสดงว่าเหวียดเกี่ยวรุ่นที่ 4 นำลักษณะน้ำเสียงของ เสียง *ngă* เข้าแทนที่เสียง *sác* ซึ่งมีเส้นทางเดินเสียงเหมือนกัน โดยเข้าแทนที่ทั้งสองรูปแปรของเสียง *sác* ด้วยเหตุนี้ จึงก่อให้เกิดรูปแปรใหม่ในเสียง *sác* ซึ่งในอนาคตเป็นไปได้ว่าเสียงวรรณยุกต์ทั้งสองนี้มีโอกาสกลายเป็นหน่วยเสียงด้วยกันเนื่องด้วยเส้นทางเดินเสียงที่เหมือนกัน เนื่องจาก

เหวียดเกี่ยวกับรุ่นที่ 4 ไม่สามารถจำแนกเสียงวรรณยุกต์ sác และ ngã ได้ เช่นเดียวกับเสียง năng ของเหวียดเกี่ยวกับรุ่นที่ 4 ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการนำสัทลักษณะเสียงเอกแบบต่ำ-ระดับเข้าแทนที่สัทลักษณะแบบต่ำ-ตกของเสียง năng โดยยังคงการกักที่เส้นเสียงไว้ ดังนั้น ลักษณะน้ำเสียงที่เกิดขึ้นในระบบเสียงวรรณยุกต์เวียดนามของเหวียดเกี่ยวกับรุ่นที่ 4 จึงมีการปรากฏขึ้นในรูปแปรของเสียง sác และยังคงไว้ในรูปแปรของเสียง năng ถึงแม้จะมีความแตกต่างของเส้นทางเดินเสียงด้วยอิทธิพลการสัมผัสภาษาและแทนที่ทางภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เฉลิมชัย ไชยชมพู. (2548). การแปรของภาษาเวียดนามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย (ปริญญานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ. (2562). คุณสมบัติน้ำเสียงในภาษาตระกูลมอญ-เขมร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผณิตรา ธีรานนท์. (2556). เสียงวรรณยุกต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กำเนิดและพัฒนาการ. เชียงราย: ชอปปิมพ์.
- สุธีณี สุขตระกูล. (2526). วิธีวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุริยา รัตนกุล. (2531). นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ ภาคที่ 1 ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติกและตระกูลจีน-ทิเบต. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- โสภณา ศรีจำปา (2538). *การศึกษาภาษาเวียดนามจากบทสนทนา*. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). *ภาษาศาสตร์สังคม (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

- Alves, Mark. (1995). *Tonal feature and the development of Vietnamese tones*. University of Hawaii Working Papers in Linguistics, 27, 1-14.
- Bauman, J., Blodgett, A., Rytting, C. A., Shamoo, J. (2009). *The ups and downs of Vietnamese tones*. Retrieved November 21, 2018, from <https://pdfs.semanticscholar.org/a014/bedc1e57528f1b59f2e0fa82bebd84fd78e9.pdf>
- Blodgett, A., Fox, M. K., Rytting, C., Twist, Anton A. (2010). *Non-Contrastive Voice Quality Characteristics of Northern Vietnamese Tones*. SP-210, paper 069.
- Brunelle, Marc (2009), Tone perception in Northern and Southern Vietnamese. *Journal of Phonetics*, 37(1), 79-96.
- Đoàn Thiện Thuật (2016). *Ngữ âm tiếng Việt*. Hà Nội: NXB Đại học quốc gia Hà Nội,
- Hoàng Thị Châu. (2009). *Phương ngữ học tiếng Việt*. Hà Nội: NXB Đại học quốc gia Hà Nội.

- Kirby P. James. (2011). Vietnamese (Hanoi Vietnamese). *Journal of the International Phonetic Association*, 41/3, 381-392.
- Mai Liên (2017), Kiều bào Nakhon Phanom-Cầu nối hữu nghị Việt Nam-Thái Lan. Retrieved October 31, 2017, from <http://vovworld.vn/vi-VN/nguoi-viet-muon-phuong/kieu-bao-nakhon-phanom-cau-noi-huu-nghi-viet-namthai-lan-585545.vov>.
- Nguyễn Thiện Giáp (2017), *Lược sử Việt ngữ học*, Hà Nội: Nxb Tri thức.
- Nguyễn Văn Lợi & Jerold A. Edmondson. (1998). Tone and voice quality in modern Northern Vietnamese: Instrumental case studies. *Mon-Khmer studies*, (28), 1-18.
- Pham Hoa Andrea. (2003). *Vietnamese tones: A new analysis*. New York: Routledge.
- Laurence, Thompson C. (1984). A Vietnamese Grammar. *Mon-Khmer Studies*, 13:14, 1-367.
- Vũ Thanh Phương. (1982). Phonetic properties of Vietnamese tones across dialects. In Bradley, David (ed.), *Papers in Southeast Asian Linguistics 8: Tonation (Pacific Linguistics Series A)*, 62, 55-75
- Weinreich, Uriel (1953). *Language in Contact: Findings and Problems*. New York: Linguistics Circle of New York.

Received: February 3, 2020

Revised: June 30, 2020

Accepted: August 19, 2020